

HANGYA

Évi közgyűlés és szövetkezeti tőke*

II.

Az évi közgyűlésen a mérleg ismertetése után rá kell mutatni, hogy a szövetkezet sikeres és teljesebb működéséhez az szükséges, hogy tőkét előlegezzünk és egyes családok, fogyasztásuk arányában fektessék pénzüket üzletrészekbe. Kifejtendő a példa, hogy egy klsz-gazdának évi áruszükséglete élelmi, ruházati és gazdasági cikkekben és felszerelésekben leg-
 ább 4000 lei évenként. Ennek az összegnek az üzletmenet és az üzleti forgótőke törvénye szerint legalább 1/3 részét, azaz 800 leit üzletrészként kellene minden tagnak a szövetkezet rendelkezésére bocsátania, ha azt kívánja, hogy az ő szövetkezeti boltjában minden árucikket, minden időben megkaphasson. Egy 100 tagból álló szövetkezetnek így circa 80—100.000 lei alaptőkéje volna, mellyel a gazdák igényeit ki is tudná elégíteni. Az áruk beszerzéséhez a szövetkezet tagjai kell adják a szükséges pénzt, nem pedig idegenek. A saját üzletüket ön-
 maguknak kell árukkal berendezni és ehhez a tőkét összegyűjteni. A szövetkezetben az önse-
 gély a „segíts magadon“ elve van megvaló-
 sítva, ennél fogva hasztalan várjuk a mások támogatását. Az üzletrészekbe befektetett pénz a legbiztosabb helyen van, minden tag önön-
 magának nyújt hitelt, mikor pénzét a szövetke-
 zetnél üzletrészekbe fekteti, nem idegeneknek és pénze mégis neki kamatozott, mert nemcsak, hogy 5% osztalékot kap minden évben üzlet-
 részei után, de a vásárlásoknál is megtakarít évenként legkevesebb 10%-ot, miután a gyűlt haszon a szövetkezetben marad és a tag üzlet-
 részeire annyival több vagyon esik. Az üzlet-
 rész jegyzés erejéig a tag, ha megszorul áru-
 hitelt is élvezhet a szövetkezetben, tehát az üzletrészekbe fektetett pénzt szükség esetén íy
 módon használhatja. A szövetkezetbe helyezett
 összegek felett a „Hangya“ szeme örökdi-
 állandóan és inkább idejében felszámoltatja a
 szövetkezetet, ha nem életképes, sem hogy annak
 bukását bevárja.

A tagok főként úgy gyakorolják az új jegyzéseket, hogy családtagjaik neveire jegyez-
 tessenek. Az asszony és a gyermek ne maradjon
 ki a szövetkezetből. A kiskorúak helyét a köz-
 gyűléseken a nagykorú apa, vagy anya gyako-
 rolja. A szövetkezet jövőjét csak az a tőke
 biztosítja, amely a fogyasztás mértékének meg-
 felel. A fenti példa szerint minden ügyvezető
 csináljon egy kis számadást a tagok fogyasztó
 képességéről és az így nyert érték egyötödét
 iparkodják tervszerű munkával az idők folya-
 mán lejegyeztetni. Ezt az ügyvezetők saját
 érdeke is megkívánja, mert egy megfelelő forgó-

tőkével bíró szövetkezet vezetése aránytalanul
 könnyebb és az ilyen szövetkezet erős és vi-
 rágzó, amely tisztviselőit és munkásait jutal-
 mazni képes és a község közintézményeit is
 anyagilag hathatós támogatásban tudja részesi-
 teni. Éreznünk és megértenünk, valamint meg-
 értetnünk kell, hogy minden akarat, közremű-
 ködés, egyesülés, szervezkedés csak üres keret,
 melybe lényegét és tartalmát csak a tőke és
 egyedül a tőke útján kifejlhető munka önthet.
 A dolog érdemére tehát tőkegyűjtő akciót kell
 kezdeni és az ehhez szükséges munkát és fel-
 világosító propagandát évenként ismételni addig,
 míg a szövetkezetet igazán megalapítottuk.
 Szövetkezetről ugyanis csak akkor beszélhe-
 tünk, ha annak működéséhez megkövetelt egész-
 séges tőkemennyiséget a tagok és nem idegen
 pénzforrások teremtették elő. Népünk közönyén,
 kishitűségén és bizalmatlankodó természetén
 erős és lankadatlan kezekkel részt kell tününk
 a szövetkezeti eszme fejlődése és népünk anyagi
 és erkölcsi erejének fejlesztése érdekében. Egy
 új élet küszöbén, a küszöbről kell ismét
 elindulnunk a szövetkezeti célok felé is. Ezért
 kell kezdeni munkánkat a tőkegyűjtésnél, mint
 minden további sikeres lépés feltételénél. A
 szövetkezeti nevelés hatásának a szövetkezet
 iránti törhetetlen bizalomban és a szövetkezeti
 célok iránti határtalan áldozatkészségben kell
 megnyilvánulnia. Ide irányuló munkánkat már
 a folyó évi közgyűlésen kell bizonyos ered-
 ményhez juttatnunk. Ne mulasszuk el tehát
 cselekedni.

A 40%-os bonok beváltása.

E rendelet a hátralékok kifizetésére ad a
 pénzügyigazgatóságoknak utasítást. A rendelet
 általános érdekű jöllehet későn kaptuk azt kéz-
 hez, szövetkezeteinkkel itt megismertetjük, hogy
 a kifizetésnél történt esetleges sérelmek, vagy
 szabálytalanságok esetére ismerjük a hivatalos
 rendeletet és arra való hivatkozással keresse-
 nek a beváltó helyeken, vagy azok felettes fő-
 rumánál a pénzügyigazgatóságoknál azonnal
 jogorvoslatot és megtegyék panaszuikat.

Kivonat a Pénzügyminiszterium kolozs-
 vári államtitkárság 44920—1920. számú rende-
 letéből;

Kifizetés a községekben:

a) A kifizetés csakis a beváltási művelet
 első alkalmával működött községi beváltó bi-
 zottságok útján fog történni és pedig a pénz-
 nek a birályi adóhivatalról történt átvétele után
 15 napon belül és eről a legszélesebbkörű hir-
 detések teendők közzé.

A kifizetések csakis a beváltó bizottsá-
 gok pénztárnokai által fognak eszközöltetni.

A királyi hivatalok a beváltó bizottságok

részére szükséges készpénzt az adóhivatalnak,
 összesítő kimutatása alapján adják ki, az adó-
 hivatal által a 60% kifizetése által kiállított
 nyugta ellenében, melynek hátlapján az összeg
 átvétele elismerendő és az összes bizottsági
 tagokkal aláírandó: természetesen ez alkalom-
 mal vissza fog tartatni az 50,000 lei, illetve
 100,000 korona bevallások után járó 5% be-
 váltási díj.

A beváltó bizottságok az összegeknek
 birtokában azonnal megkezdik az egyenkénti
 kifizetést az előbbi említett eljárás szem előtt
 tartása mellett a kiadott nyugták alapján.

Általános rendelkezések.

Ugy a városokban, mint a községekben
 a nyugták kifizetése csak a jogosultak, vagy
 meghatalmazottjaik kezéhez fog történni, mely
 utóbbi esetben a meghatalmazások hitelesiten-
 dők városokban az illetékes hatóságokkal, köz-
 ségekben a községi előljáróságok által.

A vonatkozó meghatalmazások a nyugták-
 hoz csatolandók.

Az elhalt, vagy eltűnt nyugtatulajdonosok-
 nak járó összegek letétbe helyezendők és az
 azokról szóló letéti nyugták az illetékes járás-
 bíróságoknak küldendők, egy névszerinti ki-
 mutatás kapcsán.

Mindazoknak kijáró összegek, akik nem
 esnek az előbb említett kategóriába és nem je-
 lennek meg pénzükr átvétele végezt az előírt
 határidőben, rendelkezésükre letétbe helyezen-
 dők, a letéti nyugták pedig egy egyénekenkénti
 kimutatás mellett megőrzés végezt a pénzügy-
 igazgatóságnak adandók át.

A többleteket tartalmazó nyugták közül
 azok fizetendők ki, amelyek jóváhagyattak a
 valuta egységesítő bizottságok által, mely bi-
 zottságok az illetékes nemzeti bankok mellett
 működnek.

Ha a bizottság nem fogadta volna el a
 nyugtában kitüntetett teljes többletet, az esetben
 a bejelentett összeg 40%-a és az elfogadott
 többlet teljes összege fizetendő ki a vonatkozó
 nyugta visszatartása mellett.

Azok a nyugták, melyek a bizottság által
 elutasított többleteket tartalmazzák, csak a be-
 jelentett összegnek 40% erejéig fizetendők ki,
 a nyugták visszatartása és a kimutatáshoz leendő
 csatolása mellett.

A mi a beváltó hivatalok és a községi
 beváltó bizottságok által elfogadott többleteket
 illeti, amelyek után a 60% is kifizetett, azok
 igazoltaknak tekintendők, kifizetendő lévén a
 40%-os hátralék úgy a bejelentett összeg, mint
 a többlet után.

A kiegyenlített nyugtákról minden egyes
 városi adóhivatal és községi bizottság névsze-
 rintli kifizetési jegyzéket szerkeszt, melyben a
 nyugták naponta a kifizetés sorrendjében lesz-

* A cikk első részét lapunk 9-ik száma hozta.

nek bevezetendők, úgy, hogy minden este megállapítható legyen a kifizetett összeg. A kifizetések végleges befejezése után, ezen kifizetési jegyzék végösszegének egyezni kell a városi adóhivatal által adott nyugták szelvényei alapján összeállított kimutatás végösszegével; a községekre nézve pedig a királyi adóhivatalnál lévő összesítő kimutatással.

A 40%-os hátralék kifizetése alkalmával a nyugták tulajdonosai igazolni tartoznak összes folyó és hátralékos állami, megye és község tartozásai kifizetését; azoknak nyugtái, akik ezt nem igazolják, semmi körülmények között nem lévén kifizethetők. A folyó, ki nem vetett község tartozások az előző ki nem vetett község tartozások az előző kivetések alapján a folyó negyed végéig esedékes összegekben szintén kifizetendők.

Azok a személyek, kik a múltban, vagy jelenleg valamely üzlettel foglalkoztak, illetőleg foglalkoznak és nem laknak a kifizetés helyén és vagyontalanok s közadóval eddig megróva nem lettek, az 1915. évi XXI-ik törvénycikk 8. §-a alapján azonnal megróvandók az üzletük után járó község tartozásokkal, melyeknek összege a kifizetendő 40%-ból levonandó és részükre a kifizetést igazoló nyugták azonnal kézbesítendők.

Az 5% os beváltást díj mindazoktól levonandó, akik 100.000 koronán felüli összegeket jelentettek be, mely összegben befoglaltathatnak az annak idején bejelentett 10.000 koronás bankjegyek is, melyek utólagosan lettek beváltva és amelyekről a beváltó hivatalok és bizottságok írott nyugtákat állítottak ki.

Ragaszkodjunk egységünkhöz.

Mindnyájan féltő aggodalommal várjuk a szövetkezeti élet jövő alakulását új elhelyezkedésünkben. Félve gondolunk arra, hogy a változott viszonyok között talán stagnálás áthatna be, arról meg épen hallani sem szeretnénk, hogy bár átmenetileg is — visszafejlődhessen. Erdélyben szép lendületet vett szövetkezeti életünket csak virágzásban, fejlődő neki lendülésben akarjuk látni mindnyájan.

Arra természetesen kevesen gondolunk, hogy megvan-e a környezetben, a talajban, honnan az életről kell szivnia magába az a sokféle természetes tápanyag, mely nemcsak egy ily nagy szervezetnek, de a legkisebb növényi vagy állati életnek fenntartásához is szükséges. Még kevesebben tördnek azzal, hogyha nem lenne meg az, a hiányzókat mesterségesen pótoljuk vagy teremtjük meg. Világosabban beszélve: sokan tudnak panaszkodni, hogy a szövetkezeti élet itt-ottis kívánni valókat hagy hátra, hiányokat mutat, hogy „jobban volt eddig”: de kevesen vannak akik kutassák is az okokat és megtalálva azokat — mert hiszen legtöbbje kézen fekszik — próbálják leküzdeni az akadályokat vagy újból teremteni meg a fejlődés lehetőségeit.

E helyett mind gyakrabban látunk elégedetlenséget kicsinyítő kritikát, elkedvetlenedést. Mindazokat a tüneteket, melyek magyar vállalkozásainkat — eredendő bűntünként — kísérni, erőltetni, elbuktatni szokták.

Mi, akik nap-nap után épen a szövetkezeti élet kérdésével foglalkozunk s minden erőnkkel azon dolgozunk, hogy annak egyik erős s talán legerősebb törzsét megtartsuk a fejlődés, az erősödés útján, közölről látjuk azt a vívódást, melyet a szövetkezeti ügy iránt melegezen érzők e nehéz napokban átélnek.

Mindnyájan ismerjük azt a munkában gazdag, lázadásos múltat, melynek édes gyümölcse: Erdély szípen kiépített szövetkezeti hálózata. Azt is látjuk, hogy a jelen közlekedési, keres-

kedelmi postai viszonyok és általában a közállapotok sovány tápanyagot nyújtanak ezen hálózat fenntartására, nemis beszélve a tovább fejlesztésről. Keresve keressük tehát a módot, hogy ezt a környezetet addig is, míg a nemzetgazdaság örök-törvénye szerint, a viszonyok természetes fejlődése meghozná az élefeltételeket mesterséges uton, ha kell áldozatok árán, úgy használjuk fel, úgy szurjuk át, hogy a szövetkezetek abban élefeltételeiket megtalálják.

E törekvésünk közben, bírálva és mérlegelve a munkát s az eredményeket, — amint gyakran esik meg az másutt is az életben — sokan tévesztik össze az okot és az okozatot és nem a viszonyokat, hanem az intézményeket hibáztatják, a pillanatnyi eredménytelenség miatt. Nem azt mondják: a szövetkezeti élet stagnál, mert a mi viszonyaink nem alkalmasak annak fejlesztésére, hanem így panaszkodnak: a szövetkezeti élet nem helyes ösvényen jár, mert nem tudja a mai viszonyokat fejlődésére felhasználni. A téves okfejtésből téves következtetésre is jut: tehát új ösvényeket kell keresni, új keretek között!

És ezzel a téves okoskodással, a szövetkezeti élet-feljavítása helyett, annak sorvasztásához tennénk meg az első lépést. Szövetkezeti rendszerünkben, jelen elhelyezkedésünkben az erő, mellyel áttudjuk elni ezeket a nehéz éveket is, épen az egységben van. Minden olyan törekvés, mely ezt az egységet bontaná meg s a régi kipróbált intézmények helyett új vállalkozásokkal kísérletezne, az erők szétforgácsolódásához vezetne és az erővel az élet apadna meg.

Az erdélyi szövetkezetek iránt melegen érező férfi, nem óvhatja eléggé a szövetkezeti vezetőket attól, hogy az egységes szövetkezeti életen, még gondolatban is, bármint rést próbáljanak ütni. Ellenkezőleg arra kell törekednünk minden erőnkkel, hogy eddigi szövetkezeti intézményeinket, életerős szervezeteinket, érintetlenül fenntartsuk. Azt erősítsük bizalmunkkal, gondoskodásunkkal, szeretetünkkel. Addig lesz szövetkezeti életünk erős, míg egységes lesz. Az egységes kereten belül kell megtalálnunk a boldogulás útját és ha mindenki igazán akarja és egész erejével működik közre, meg is fogjuk azt találni.

Ajánljuk szövetkezeteinknek a raktárunkon lévő legfinomabb virágmézet.

1. kg. ára 27-50 lei.

A központ közleményei.

Áruosztályunk értesíti szövetkezeteink vezetőseit arról, hogy a múlt héten az alább felsorolt áruk érkeztek nagyenyedi raktárunkba:

különböző méretű tábluüvegek, fehér bádog tej- és petroleumos kannák, szénvasalók, marhaszájkosarak, ásók, lapátok, kapák, ekevasak és egyéb ekerészek, bocskorszegek és talpszegek, ajtózárok, fali ruhafogasok, kézilámpások, továbbá:

vizes, sörös és pezsgős poharak, kehely-poharak talpas, ovál és gömbölyű alakban, pálinkás, cognacos és likörös poharak mind nagy választékban, boros üvegek 1, 1/2 literes, boros és vizes kancsók 1, 1/2 literes többféle minőségben és alakban, ugyszintén:

porcellán tányérok, likörös, boros és sörös szervizek, virágtartók (vázák) stb. nagy mennyiségben és bő választékban, továbbá:

zománcozott edények, sfinx- és gránit-szürke zománcozásu erős druk, valamint kék zománcozásu könnyebb edény versenyképes darabárakon.

Az itt felsorolt üveg- és edényárak árait

feltüntetnünk lehetetlen, azonban már ez alkalommal megjegyezzük, hogy a konkurens kereskedők árainál igyekeztünk olcsóbb árakat elérni, úgy, hogy szövetkezeteink fenní cikkeket sehol sem tudják kedvezőbb árak mellett beszerezni.

Már jó előre értesítjük szövetkezeteinket arról is, hogy valószínűleg a hét folyamán több vagon fűszer, gyarmatáru és egyéb cikkek érkezni fognak raktárunkba, amelyekről jövő számunkban részletes közlést adunk. Kérjük a már itt felsorolt cikkekre vonatkozólag a szövetkezetek minél előbb adják meg rendeléseiket.

Az adókiutések — felülvizsgálata. A „Hangya” 9-ik számában részletesen közöltük a szövetkezeteknek küldött adóvégzések felülvizsgálatának szükségességét. Ezúttal ismét felhívjuk szövetkezeteinket, hogy a pénzügyigazgatóságok adókiutó végzéseire kézhezvételkor azonnal írják rá az érkezés napját és a végzéseket nyomban küldjék meg nagyenyedi központunknak. Jövőben minden egyes adóvégzést felülvizsgálunk, hogy a növekvő adóterhek mellett a szövetkezeteket esetleg tévesen kivetett adók ne terheljék és hogy a történet adókiutés helyességét a szövetkezet érdekében minden egyes esetben ellenőrizhessük. Minthogy az adókiutó végzés annak kézhezvételétől számított 15 nap alatt felelbevezhető csak meg és e határidő alatt a végzésnek meg kell tennie az utat a szövetkezettől központunkig és vissza, felhívjuk szövetkezeteinket a végzésnek sürgős és pontos betérjesztésére. Jóindulatulag felhívjuk az igazgatóság figyelmét arra, hogy annak elmulasztásából származható károkért alapszabályszerű anyagi felelősséggel tartozik.

A sűrű boltosváltásokról. Azt a megfigyelést tettük, hogy szövetkezeteink egy része igen gyakran változtatja üzletvezetőit. Ez a körülmény az évi ellenőri munkálatokat egyrészt nagyon megnehezíti, mert a gyakori átadásokkal ellenőreinket e munkától elvonja, de másrészt a szövetkezeti célnak sem felel meg, mert a szövetkezeti bolt szakszerű vezetése azt kívánna, hogy a szövetkezetnek lehetőleg állandó üzletvezetője legyen. Szövetkezeteink vezetői hassanak oda, hogy a boltosok gyakori elmozdítása helyett, jóindulatu támogatással és állandó oktatással, valamint a legszigorubb ellenőrzéssel és a napi bevételek naponkénti átvételével éréjkel azt, hogy az üzletvezető megbízható legyen és szakszerű módon végezze kötelességét. Ahol az üzletvezető maga óhajt eltávozni, ott a szerződésben kikötött felmondási időt, mely rendszerint 3 hónap, vele szigoruan be kell tartatni. A felmondás után azonnal gondoskodni kell új és óvadékképes üzletvezetőről és az átadás napjától számított 3-4 héttel előbb kell értesíteni központunkat, mert ellenesében nem tudunk intézkedni az iránt, hogy ellenőrünk az átadás pontos idejében érkezék meg a szövetkezethez.

A székelyudvarhelyi és a sepsiszentgyörgyi raktárainkhoz tartozó szövetkezeteket értesítjük arról, hogy zománcozott edényeket a fenní raktárakba küldeni fogunk, ahonnan a szövetkezetek szükségletüket közvetlenül be-szerezhetik.

Terjesszük az „Erdélyi Gazdá”-t a gazdák körében!